

OBSAH

I. Úvodní obraz: první ohlédnutí za Središťany.....	7
První a druhý plán knihy	8
O setkání se Središťany	10
Význam výzkumných návratů.....	12
„U nich najdeš všecko...“	15
II. Prameny k dějinám české menšiny vojvodinské obce Veliké Srediště	18
Materiály vyskytující se ve Velikém Središti	18
Materiály Oblastního archivu Bela Crkva	22
Materiály Ústředního archivu Českokobratrské církve evangelické	23
Další prameny přímo ve Velikém Središti	27
III. Migrace z Moravy do jižního Banátu	30
Přítomnost české menšiny v srbském Banátu	30
Příchod vystěhovalců z českých zemí do Velikého Srediště a existence reformovaného sboru.....	32
„Brzy ti tu už nikdo nepřijde dveře otevřít...“	41
IV. Podobenství o narození, dospívání a dospělosti sboru: biografie náboženské komunity	43
1. Narození: konstituce evangelického sboru a jeho zapojení do církevních struktur.....	43
Stavba chrámu	45
Reformovaný sbor pod uherskou církevní správou: mezi autonomií a závislostí.....	48
2. Dospívání sboru.....	49
3. Období dospělosti a samoty	56
„Úplně na sebe odevzdaný i ponechaný sbor“	56

Obtíže při hledání faráře aneb „zachraňte naši tonoucí loď!“	61
Konflikt s farářem Gergoričem	63
V. Působení misijních farářů z Československa	65
Změny a konflikty za působení Aloise Erlicha aneb pokus vybudovat z „vinice zpustošené“ „město na hoře ležící“ (1928–1931).....	65
Narušení jednoty sborové komunity: vzdor vůči změnám a počátek náboženského rozkolu	68
Střet dvou náboženských tradic a obrácení části sboru k baptistům.....	73
Působení Karla Lovečka (1932–1940): zavádění dalších inovací ...	80
Jaroslav Pech (1940–1945) a druhá světová válka	83
VI. Když se Središťanům otevřel svět – o postupném zániku reformovaného sboru.....	89
Nucený odchod Němců z Velikého Srediště	89
Središťané v době socialismu a postupná marginalizace náboženské komunity	90
VII. Jak překonat diskontinuitu:	
o přeneseném modelu sociální organizace Središťanů	94
Moment překonávání diskontinuity a adaptačního šoku.....	94
Přenesení sociální organizace jako adaptační mechanismus vystěhovalců	96
Přenesená struktura náboženské komunity	97
1. Organizace reformovaného sboru	97
1.1 Systém volených zástupců a aktivní participace členů komunity na chodu sboru.....	98
1.2 Presbyterstvo a kurátor	100
1.3 Náboženský učitel a farář.....	102

2. Mechanismy hospodaření: sborové příjmy a rodinné výdaje.....	104
2.1 Chrámové sbírky	104
2.2 Pronájmy a fondy	107
2.3 Licitace na polovic.....	108
2.4 Kukuřičný, pšeničný a turkyňový fond	110
3. Sbor Središťanů jako „bankovní instituce“ – dluhy a strategie jejich vymáhání	112
Důsledky aplikace vlastního modelu fungování organizace sboru.....	113
VIII. Podobenství o příchodu předků: migrační narativ jako velké vyprávění Središťanů	115
Migrační narativ jako kategorie analýzy.....	115
Příběh je základ... a lidé příběhy potřebují: narativní konstrukce minulosti	116
„Jako by se po nich slehla zem“ x „od Klobúk došli naší staří sem do tych rovin“	117
Narativ příchodu předků – projev Jana Hájka ke stoletému výročí posvěcení kostela	118
Orálně tradované motivy obsažené v narativu příchodu předků	122
Generační transmise příběhu příchodu předků	127
Příběh jako odraz promýšlení vlastní identity Središťanů	128
Konec velkých vyprávění?	128
IX. Referenční body kulturní a komunikativní paměti Središťanů	131
Vansinova paměťová plovoucí proluka	131
Referenční body paměti třech generací Središťanů	132
Pohyb plovoucí proluky	133
První generace	133
Druhá generace.....	135
Třetí generace.....	135
Vzpomínkové pouto Središťanů	136

X. Podobenství o evangelické identitě Središťanů:	
etnografie sociální organizace Središťanů.....	138
Reformovaný sbor a kultura skupiny.....	138
„Stávání se“ evangelíkem/Središťanem:	
o internalizaci hodnot protestantismu	140
1. Předávání jmen a pojmenovávání chlapců a dívek	140
2. Rodinná domácí výchova: „tak to musí být“	143
3. Školní a sborové institucionální vzdělávání	146
4. Instituce náboženská disciplinace.....	146
Hodiny náboženství a nedělní škola.....	147
Sdružení mládeže jako příprava na členství ve sboru .	147
5. Náboženské rituály Središťanů	151
Křest – „důležité bylo, že jsi křtěný“	151
Konfirmace – „to je něco vážný, něco vyšší“	152
Hostina chudých aneb stát u stolu Páně.....	153
6. Strategie disciplinace věřících	156
Sociální kontrola, pravidla a normy	157
Sankce a tresty.....	158
Řád a svoboda, jedinec a společenství.....	161
7. O významu náboženských knih:	
„Věřím, protože jsem to tak čítal v knihách...“	163
Náboženské texty jako pojítka s moravským	
protestantismem a se zemí původu.....	164
Knihy jako připomínka životní události	166
Kniha jako (rodinná) kronika	167
Jazyk jako projev náboženské praxe	172
8. Moravské zemské vědomí: „My jsme Moravani“	173
9. Konstrukce skupinových hranic a jazykové strategie.....	175
Negativní vztah vůči Maďarům/Maďarónům	176
Odlišná jazyková strategie evangelíků a baptistů:	
„Oni byli pro každého, my jen na česky...“	179
Vymezování se reformátů vůči katolíkům:	
„Nás Čechy dělí křížek...“	180

Vymezování Središťanů vůči pověrečným a magickým praktikám katolíků a pravoslavných	184
10. Požadavek náboženské čistoty rodin a pravidlo náboženská endogamie	185
11. Dělení a dědění víry ve smíšených manželstvích.....	189
Pravidlo „kluci šli za tátou, holky za mámou“	190
Změna strategie transmise víry: praxe užívání reversů	192
XI. Središťané, krajané a metodologický nacionalismus	195
1. Misijní a krajanská péče.....	195
Krajanská péče.....	196
Konceptualizace protestantské národní identity	198
Misijně-osvětová činnost ČCE v jihovýchodní Evropě	199
2. Československo a jeho externí „zapadlí vlastenci“.	
O politice krajanské péče.....	202
Nacionalizační snahy na dálku	203
Péče o jazyk a národnostní nepřátelé krajanů	206
Lokální kultura krajanů vs. univerzalita nacionalismu	207
Krajané v „koetnické pasti“	208
3. Kritické zhodnocení studia krajanů v jihovýchodní Evropě: kořeny metodologického nacionalismu.....	210
4. Inventura obecného chápání Čechů v zahraničí: jak překonat metodologický nacionalismus ve službách vědy?.....	213
XII. Místo závěru: odkouzlení Češi a poslední rozloučení se Središťany	218
Závěrečný obraz a poděkování	219
XIII. Archivní prameny, tištěné prameny a literatura	221
Summary	231